

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА імені О. М. БЕКЕТОВА

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до виконання практичних завдань і самостійної роботи
з навчальної дисципліни

«УПРАВЛІННЯ ТА МОНІТОРИНГ У СФЕРІ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ»

*(для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
зі спеціальності 193 – Геодезія та землеустрій)*

Харків
ХНУМГ ім. О. М. Бекетова
2024

Методичні рекомендації до виконання практичних завдань і самостійної роботи з навчальної дисципліни «Управління та моніторинг у сфері землекористування» (для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти зі спеціальності 193 – Геодезія та землеустрій) / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова ; уклад. Ю. Б. Радзінська. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2024. – 38 с.

Укладач канд. техн. наук, доц. Ю. Б. Радзінська

Рецензент

М. О. Пілічева, кандидат технічних наук, доцент, доцент Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова

Рекомендовано кафедрою земельного адміністрування та геоінформаційних систем, протокол № 1 від 16.08.2024.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ.....	7
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ТА МЕТОДИ УПРАВЛІННЯ І МОНІТОРИНГУ У СФЕРІ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ.....	7
Практичне заняття 1 Сучасні напрями моніторингу земель в Україні.....	7
Практичне заняття 2 Оцінка стану природних ресурсів населеного пункту.....	10
Практичне заняття 3 Земельний і містобудівний кадастр як інформаційний базис формування моніторингу земель та управління земельними ресурсами.....	12
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ УПРАВЛІННЯ ЗЕМЕЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ.....	16
Практичне заняття 4 Інструменти здійснення управління земельними ресурсами	16
Практичне заняття 5 Технології управління земельними ресурсами.....	17
Практичне заняття 6 Досвід управління земельними ресурсами.....	21
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3 ТЕХНОЛОГІЇ МОНІТОРИНГУ У СФЕРІ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ.....	26
Практичне заняття 7 Міжнародний досвід застосування напрямів формування й використання моніторингу земель.....	26
Практичне заняття 8 Геоінформаційні системи як інструментарій формування моніторингу земель.....	27
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ.....	30
Тема 1 Сучасні напрями здійснення моніторингу земель.....	30
Тема 2 Земельний і містобудівний кадастр як інформаційний базис формування моніторингу земель та управління земельними ресурсами....	30

Тема 3 Інструменти здійснення управління земельними ресурсами.....	31
Тема 4 Технології управління земельними ресурсами.....	31
Тема 5 Міжнародний досвід застосування напрямів формування й використання моніторингу земель.....	32
Тема 6 Геоінформаційні системи як інструментарій формування моніторингу земель.....	32
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	33

ВСТУП

Методичні рекомендації спрямовані на допомогу аспірантам у формуванні знань щодо теоретико-методологічного обґрунтування та практичного застосування методичних підходів, інструментів, методів моніторингу та управління земель.

Дисципліна «Управління та моніторинг у сфері землекористування» є вибірковою дисципліною для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти зі спеціальності 193 – Геодезія та землеустрій.

Метою вивчення дисципліни «Управління та моніторинг у сфері землекористування» є формування системи теоретичних знань і практичних навичок застосування методичних підходів, інструментів, методів моніторингу земель як сучасної інтегрованої системи управління земельними відносинами, а також запровадження сучасних технологій управління земельними ресурсами під час вирішення комплексних завдань щодо створення, оптимізації та удосконалення землекористування.

У результаті вивчення курсу аспіранти мають вміти працювати з інформацією, яка визначає стан та рівень використання земель населених пунктів для здійснення моніторингу земель і земельних ресурсів, та обробляти дані щодо формування та використання земель населених пунктів; користуватись апаратом формування та здійснення моніторингу земель, зокрема, враховуючи міжнародний досвід; проводити спеціальні вимірювання, спостереження, обстеження для виявлення будь-яких змін спрямованого характеру, що впливають на зміну стану та використання земель; реалізовувати напрями містобудівного моніторингу та моніторингу земель на різних рівнях ухвалення управлінських рішень.

Відповідно до робочої програми курсу «Управління та моніторинг у сфері землекористування» у методичних рекомендаціях до практичних занять розглянуто найважливіші теми змістових модулів. Знання й навички, що отримані під час вивчення цих тем, найчастіше застосовуються в практичній діяльності.

У методичних рекомендаціях до самостійної роботи для кожної теми зазначено обсяг витрат часу на вивчення, що відповідає програмі курсу. Наприкінці методичних рекомендацій наведено список джерел, які бажано використовувати.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ТА МЕТОДИ УПРАВЛІННЯ І МОНІТОРИНГУ У СФЕРІ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ

Практичне заняття 1 Сучасні напрями моніторингу земель в Україні – 2 години

Мета: охарактеризувати напрями, положення, визначення, підходи та особливості формування й здійснення моніторингу земель, охарактеризувати нормативно-правове забезпечення моніторингу земель.

Моніторинг земель здійснюється не рідше ніж раз на рік. Для проведення робіт з моніторингу земель формується сучасна база даних. У цьому контексті особливого значення мають ГІС-технології та геоінформаційне забезпечення, яке потрібне для створення відповідної бази даних об'єктів і земель та природних ресурсів. Моніторинг потрібен для вивчення природних процесів, періодичного спостереження за їхніми змінами, складання екологічного прогнозу, розробки науково обґрунтованих рекомендацій щодо підвищення ефективності використання земель, побудови систем охорони та відновлення природних ресурсів, живої біоти, флори й фауни, біоценозів та особливо цінних об'єктів. Такі інформаційні джерела потрібні для ухвалення обґрунтованих управлінських рішень. Сучасний моніторинг спрямований на своєчасне реагування на процеси, що виникають у системі використання земель об'єктів природно-заповідного фонду. Цифрова інформація повинна зберігатися на певних шарах в електронній базі даних моніторингу. Таку інформацію потрібно періодично заносити у створену базу даних об'єктів земель. Для створення моніторингової бази даних потрібно використовувати геодезичні дані територій, що визнані проєктами землеустрою.

У результаті узагальнення існуючих теоретичних положень, моніторинг земель становить комплекс заходів, спрямованих на систематичне спостереження за станом земель та природних ресурсів, а також своєчасне реагування в разі виникнення випадків порушень у режимі їхнього використання чи інших надзвичайних ситуацій. Завдання моніторингу використання земель передбачають:

- спостереження за станом земель за фізичними, хімічними, біологічними впливами на них, за рівнем забруднення ґрунтів, атмосферного повітря, водних об'єктів, наслідками негативного впливу на об'єкти земельного фонду;
- узагальнення та інтегральну оцінку отриманої інформації про стан земель;
- прогнозування змін стану навколишнього природного середовища та земель;
- забезпечення інформацією про стан і зміни земель зацікавлених організацій, землекористувачів і населення та ін.

За результатами аналізу існуючих теоретичних підходів до визначення моніторингу використання земель і природних ресурсів встановлено:

- правовий підхід полягає у формуванні загального управління створенням і функціонуванням єдиної державної системи моніторингу земель і природних ресурсів, регулюється на державному законодавчому рівні за допомогою нормативно-правової бази та встановленими режимами використання земель і природних ресурсів, дозволяє централізувати систему управління землекористуванням, побудувати чітку ієрархію контролю режимів використання та охорони земель. До недоліків цього підходу належить неврахування інших важливих показників, що формують систему моніторингу земель і природних ресурсів: технічних, антропогенних, екологічних та ін.;
- конструктивний підхід визначає структурні елементи землекористування, порівняння з міжнародними аналогами, дозволяє детально визначити ступінь впливу окремих об'єктів на використання земель країни. Недоліками поданого підходу є виникнення складнощів у визначенні

комплексного моніторингу земель, розглядаються окремі її складові;

– комплексний підхід полягає у здійсненні комплексного аналізу і прогнозування стану використання земель і природних ресурсів загалом, а також окремих показників впливу людського середовища і природно-технічних підсистем зокрема, дозволяє отримати рівень використання земель, провести їхній місцевий моніторинг. Недоліками цього підходу є та проблема, що вони не враховують здебільшого правового режиму використання земель та деяких економічних особливостей;

– організаційний підхід спрямований на розвиток матеріально-технічної бази для здійснення системи моніторингу використання земель і природних ресурсів, дозволяє отримати якісні характеристики стану земель і природних ресурсів, створити інформаційну базу для здійснення моніторингових процесів. Проте вказаний підхід не передбачає побудову цілісної інформаційної системи моніторингу земель і природних ресурсів;

– функціональний підхід полягає у визначенні рівня використання земель, враховуючи їхнє функціональні характеристики, дозволяє отримати рівень використання земель на основі функціональних напрямів, що створює умови і можливості для моніторингу. Недоліками цього підходу є неврахування інших характеристик і параметрів моніторингу земель.

Практичне завдання № 1. Підготуйте звіт на тему «Аналіз напрямів та особливостей формування й здійснення моніторингу земель».

Контрольні запитання за темою

1. Визначте характеристики моніторингу земель.
2. Визначте завдання моніторингу земель.
3. Виконайте аналіз існуючих теоретичних підходів щодо визначення моніторингу земель.
4. Визначте напрями формування й здійснення моніторингу земель.
5. Визначте особливості формування й здійснення моніторингу земель.

6. Наведіть нормативно-правове забезпечення моніторингу земель.
7. Визначте функціональні ознаки моніторингу земель.
8. Визначте рівні та види моніторингу земель.
9. Визначте особливості проведення моніторингу земель на кожному рівні.

Практичне заняття 2 Оцінка стану природних ресурсів населеного пункту – 2 години

Мета: навчитись характеризувати та давати оцінку стану природних ресурсів, виділяти проблемні питання розвитку населеного пункту.

На стан та використання земель впливає рівень взаємодії між землевласниками та землекористувачами. Варто зазначити, що взаємодія між землевласниками та землекористувачами найбільш активніше відбувається у Донецькому, Київському, Дніпропетровському, Вінницькому та Харківському регіонах. Разом із цим повільніше розвивається взаємодія між землевласниками та землекористувачами у Херсонському регіоні, Рівненському, Миколаївському, Чернівецькому, Черкаському та Закарпатському. У всіх регіонах України середній розмір земель міської місцевості представлено за державною, приватною, комунальною власністю. За колективною власністю середній розмір земель міської місцевості представлено у таких регіонах: Дніпропетровському, Донецькому, Закарпатському, Івано-Франківському, Київському, Луганському, Миколаївському, Полтавському, Рівненському, Харківському, Херсонському, Хмельницькому та Чернігівському.

Серед земель міської місцевості найбільшу питому вагу складають міські землі комунальної власності. Найбільша їхня площа знаходиться у Чернівецькому, Полтавському, Дніпропетровському, Черкаському, Сумському та Донецькому регіонах. Водночас знижується питома вага земель міської місцевості державної власності. Низький обсяг площ міської місцевості

знаходиться у Житомирському, Тернопільському, Кіровоградському, Львівському, Чернівецькому, Чернігівському, Волинському, Дніпропетровському, Одеському, Черкаському, Закарпатському та Миколаївському регіонах. У результаті аналізу середній розмір земель сільської місцевості, що припадає на землевласників та землекористувачів, представлено у всіх регіонах за державною, приватною та комунальною власністю. Порівняно із землями міської місцевості середній розмір земель сільської місцевості колективної власності більший. Причому найбільший їхній середній розмір представлено у Запорізькому, Кіровоградському та Вінницькому регіонах. Значна питома вага земель сільської місцевості зосереджена в державній власності у Закарпатському, Хмельницькому, Волинському, Полтавському, Миколаївському та Житомирському регіонах.

Таким чином, у результаті аналізу стану та структури земель в Україні визначено високий рівень земель сільськогосподарського призначення, значну питому вагу у загальному земельному фонді займають лісовкриті площі. На низькому рівні представлені забудовані, відкриті заболочені землі, відкриті землі без рослинного покриву або з незначним рослинним покривом інші землі. Представлена структура впливає на формування та використання моніторингу земель та природних ресурсів. Характеризуючи стан земель, варто вказати на значні регіональні диспропорції та дисбаланси у структурі земельного фонду. Встановлено, що у всіх регіонах України середній розмір земель міської місцевості представлено за державною, приватною, комунальною власністю. Колективна власність визначається відповідною площею у більшості регіонів, проте вона значно менше ніж у сільській місцевості. Встановлені регіональні особливості стану та структури земельного фонду обумовлюють та впливають на розвиток земельних відносин.

Контрольні запитання за темою

1. Оберіть населений пункт в межах території України та надайте оцінку стану його земельних ресурсів.

2. Виділіть проблемні питання розвитку населеного пункту.
3. Визначте сучасний стан земельних ресурсів України.

**Практичне заняття 3 Земельний і містобудівний кадастр
як інформаційний базис формування моніторингу земель
та управління земельними ресурсами – 2 години**

Мета: виявити напрями, принципи та визначити особливості формування земельного і містобудівного кадастрів як інформаційного базису для здійснення моніторингу земель та управління земельними ресурсами, визначити джерела вихідної інформації для моніторингу земель та управління земельними ресурсами, інструменти земельного адміністрування та землепорядного проектування.

У системі моніторингу земель для формування інформаційного базису застосовуються дані земельного кадастру.

Державний земельний кадастр – єдина державна геоінформаційна система відомостей про землі, розташовані в межах державного кордону України, їхнє цільове призначення, обмеження у їхньому використанні, а також дані про кількісну і якісну характеристику земель, їхню оцінку, про розподіл земель між власниками і користувачами, про меліоративні мережі та складові меліоративних мереж.

Державний земельний кадастр ведеться з метою інформаційного забезпечення органів державної влади та органів місцевого самоврядування, фізичних та юридичних осіб при такому:

- регулюванні земельних відносин;
- управлінні земельними ресурсами;
- організації раціонального використання та охорони земель;
- здійсненні землеустрою;
- проведенні оцінки землі;
- формуванні та веденні містобудівного кадастру, кадастрів інших

природних ресурсів;

- справляння плати за землю.

Державний земельний кадастр базується на таких принципах:

- обов'язковості внесення до Державного земельного кадастру відомостей про всі його об'єкти;

- єдності методології ведення Державного земельного кадастру;

- об'єктивності, достовірності та повноти відомостей у Державному земельному кадастрі;

- внесення відомостей до Державного земельного кадастру лише на підставі та відповідно до Закону;

- відкритості та доступності відомостей Державного земельного кадастру, законності їхнього одержання, поширення та зберігання;

- безперервності внесення до Державного земельного кадастру відомостей про об'єкти Державного земельного кадастру, що змінюються;

- документування всіх відомостей Державного земельного кадастру.

Регулювання відносин, що виникають при веденні Державного земельного кадастру, здійснюється відповідно до Конституції України, Земельного кодексу України, цього Закону, законів України «Про землеустрій», «Про оцінку земель», «Про топографо-геодезичну і картографічну діяльність», «Про захист персональних даних», інших законів України та прийнятих відповідно до них нормативно-правових актів.

Ведення Державного земельного кадастру здійснюється шляхом:

- створення відповідної державної геодезичної та картографічної основи, яка визначається та надається відповідно до Закону;

- внесення відомостей про об'єкти Державного земельного кадастру;

- внесення змін до відомостей про об'єкти Державного земельного кадастру;

- оброблення та систематизації відомостей про об'єкти Державного земельного кадастру.

Містобудівний кадастр – державна або комунальна система зберігання та

використання геопросторових даних про територію, адміністративно-територіальні одиниці, екологічні, інженерно-геологічні умови, будівельну діяльність, інформаційних ресурсів будівельних норм і правил для задоволення інформаційних потреб у плануванні територій та будівництві, формування галузевої складової державних геоінформаційних ресурсів.

Ведення містобудівного кадастру здійснюється за принципами:

– узгодженості завдань із створення та розвитку містобудівного кадастру із завданнями створення та розвитку державного земельного кадастру, національної інфраструктури геопросторових даних та Національної програми інформатизації;

– обов'язковості реєстрації та обліку в містобудівному кадастрі документів, необхідних для провадження містобудівної діяльності;

– внесення відомостей до містобудівного кадастру на підставі та в порядку, визначеному Законом України «Про регулювання містобудівної діяльності»;

– єдності методології ведення містобудівного кадастру;

– актуальності, достовірності, повноти, цілісності, точності та обґрунтованості інформаційних ресурсів містобудівного кадастру;

– відкритості та доступності інформації з містобудівного кадастру, законності її одержання, поширення і зберігання;

– безперервності внесення до містобудівного кадастру відомостей про об'єкти містобудування, що змінюються;

– інтегрованості з інформаційними системами державного земельного кадастру та інших галузевих кадастрів і реєстрами, що належать до державних інформаційних ресурсів;

– координації діяльності суб'єктів містобудівного кадастру, які забезпечують виробництво, оновлення, оброблення, зберігання, постачання та використання інформаційних ресурсів містобудівного кадастру.

Містобудівний кадастр створюється як розподілена геоінформаційна система та ведеться з урахуванням даних державного земельного кадастру на

державному рівні, на рівні Автономної Республіки Крим, обласному та районному рівнях, а також на рівні міст Києва і Севастополя та міст обласного (республіканського Автономної Республіки Крим) значення.

Геопросторові дані створюються в державній та місцевих системах координат у цифровій формі відповідно до єдиної системи класифікації та кодування об'єктів містобудування. Система класифікації та кодування об'єктів містобудування розробляється і затверджується Мінрегіоном. Містобудівний кадастр ведеться уповноваженими органами містобудування та архітектури, які можуть утворювати для цього служби містобудівного кадастру (далі – уповноважені органи містобудування та архітектури). Цілісність системи містобудівного кадастру забезпечується шляхом розроблення Мінрегіоном єдиних правових, нормативних і методичних документів щодо створення та ведення кадастру на відповідному рівні.

Практичне завдання № 2. Підготуйте звіт на тему «Виявлення напрямів та визначення особливостей використання даних земельного та містобудівного кадастрів для здійснення моніторингу земель та управління земельними ресурсами».

Контрольні запитання за темою

1. Визначте принципи, на яких базується Державний земельний кадастр.
2. Визначте шляхи ведення Державного земельного кадастру.
3. Наведіть порядок ведення Державного земельного кадастру.
4. Визначте напрями формування та застосування містобудівного кадастру.
5. Визначте особливості формування та застосування містобудівного кадастру.
6. Визначте принципи ведення містобудівного кадастру.
7. Наведіть структуру містобудівного кадастру.
8. Наведіть джерела вихідної інформації для формування містобудівного кадастру.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ УПРАВЛІННЯ ЗЕМЕЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ

Практичне заняття 4 Інструменти здійснення управління земельними ресурсами – 2 години

Мета: охарактеризувати інструменти управління земельними ресурсами та визначити напрями їхнього застосування.

Для забезпечення управління земельними відносинами особливого значення мають інструменти його забезпечення та реалізації. У цьому контексті особливого значення мають проекти організації території земельних часток (паїв).

Робочі проекти землеустрою складаються на виконання заходів, передбачених схемами використання та охорони земель, проектами землеустрою.

Робочі проекти, пов'язані з будівельними та земляними роботами, складаються згідно з Державними будівельними нормами України (ДБН), Порядком консервації земель (Постанова Кабінету Міністрів України від 19.01.2022 № 35).

Технічна документація із землеустрою щодо встановлення меж земельної ділянки в натурі (на місцевості) розробляється відповідно до ст. 55 Закону України «Про землеустрій» за дотримання вимог нормативних актів про топографо-геодезичну діяльність.

Найбільш складним із законодавчого погляду є процес планування та будівництва у невеликих житлових районах, з безліччю власників і великих конгломератів на периферії. У цьому випадку будівництвом займаються невеликі компанії та приватні особи. Це проекти, переважно індивідуального характеру, знаходяться, тим не менш, під контролем муніципалітетів. Тому

забудовники повинні здійснити проєктування та забудову території відповідно до діючих норм законодавства.

Практичне завдання № 3. Підготуйте звіт на тему «Характеристика інструментів управління земельними ресурсами та визначення напрямів їхнього застосування».

Контрольні запитання до теми

1. Визначте інструменти управління земельними ресурсами.
2. Визначте напрями застосування інструментів управління земельними ресурсами.
3. Визначте склад технічної документації із землеустрою щодо складання документів, що посвідчують право на земельну ділянку.
4. Наведіть комплекс робіт під час створення планових геодезичних мереж методом полігонометрії.

Практичне заняття 5 Технології управління земельними ресурсами – 2 години

Мета: охарактеризувати технології управління земельними ресурсами.

Для розвитку земельних ресурсів формується просторове та геодезичне забезпечення. Цей процес здійснюється за такими напрямками:

- збільшення функціональних показників на основі зростання рівня використання земель житлової та громадської забудови, повноти та якості проведення інвентаризації земель під час здійснення землеустрою, врахування у системі кадастрової інформації територіально-планувальних, інженерно-геологічних, історико-культурних, природно-ландшафтних, санітарно-гігієнічних та інших умов, їхнє збалансування у системі просторового

забезпечення, зростання якості й повноти інформаційного забезпечення щодо стану та використання земель сільськогосподарського призначення у загальному фонді земель за регіонами;

- формування системи просторової інформації щодо стану та використання підземної нерухомості;

- забезпечення повноти та якості картографічного та геодезичного забезпечення використання земель регіонів на основі додержання вимог стандартів та нормативно-технічної документації, впровадження та розвитку прогресивних технологій і методів організації топографо-геодезичного й картографічного виробництва, зростання рівня розроблення, впровадження та організації програмного, технологічного й технічного забезпечення ефективного використання цифрових карт і геоінформаційних систем, рівня геодезичних, топографічних, аерозйомочних та інших спеціальних робіт під час інших вишукувань і спеціальних робіт, забезпечення взаємодії та партнерства регіональних органів влади з органами державного геодезичного нагляду в питаннях виконання топографо-геодезичних та картографічних робіт, а також використання носіїв топографо-геодезичної та картографічної інформації, що є державною власністю;

- системне застосування просторової інформації у містобудівному розвитку використання земель регіонів на основі формування та зростання якості єдиної цифрової топографічної основи території Автономної Республіки Крим і областей на підставі топографічних карт і планово-картографічної основи державного земельного кадастру на відповідні території;

- забезпечення повноти та якості розробки схем планування території Автономної Республіки Крим, областей та окремих частин території з об'єктами регіонального значення за межами населених пунктів;

- повноти та якості розробки й застосування результатів моніторингу стану формування генеральних планів населених пунктів, планів зонування територій (зонінгів) та детальних планів;

- забезпечення перманентності формування та реалізації інформаційних ресурсів галузевих кадастрів та інформаційних систем із питань використання територій, екологічного, інженерно-геологічного, сейсмічного, гідрогеологічного та іншого районування території регіону на підставі даних, що надійшли з відповідних галузевих кадастрів та інформаційних систем;
- зростання якості нормативно-правових актів у сфері містобудування, а також будівельних норм, державних стандартів і правил;
- забезпечення якості та повноти формування кадастрової інформації у сфері використання земель регіонів для містобудування шляхом взаємодії з базовими суб'єктами містобудівного кадастру та постійне отримання від них інформації, що підлягає реєстрації у містобудівному кадастрі;
- зростання якості первинного оброблення, вхідного контролю та систематизації отриманих даних і документів та введення їх у базу даних інформаційної системи містобудівного кадастру;
- формування програмно-технічних комплексів щодо створення та використання містобудівного кадастру;
- зростання якості організації робіт з інформаційного наповнення баз даних щодо створення містобудівного кадастру;
- повноти фінансування робіт з проведення заходів, визначених програмою щодо створення містобудівного кадастру та його ведення, формування та утримання Служби містобудівного кадастру на державному рівні, які здійснюються за рахунок коштів державного бюджету, на регіональному та базовому (адміністративний район, місто) рівнях – за рахунок коштів відповідних місцевих бюджетів або інших джерел;
- зростання рівня інвестиційної привабливості використання земель регіонів на основі забезпечення якості та повноти інформації про бонітування ґрунтів, економічної оцінки земель, нормативну грошову оцінку земель, що припадає на один га регіонів, експертну оцінку у системі грошової оцінки земель, питому вагу кількості населених пунктів, які не мають нормативну грошову оцінку у загальній їх кількості;

- забезпечення реалізації інвестиційних проєктів у сфері використання земель регіонів за принципом «єдиного вікна» шляхом зростання рівня добровільного застосування принципу «єдиного вікна»; рівня забезпечення рівності прав і законних інтересів усіх заявників;
- встановлення єдиного переліку документів, необхідних для реалізації інвестиційного проєкту залежно від його специфіки;
- забезпечення прозорості процедури видачі документів, що дають право на реалізацію інвестиційного проєкту;
- зростання рівня відповідальності посадових осіб уповноваженого органу за порушення вимог законодавства з питань видачі документів, що дають право на реалізацію інвестиційного проєкту.

Розвиток інформаційних технологій істотно змінив підходи до землекористування та територіального планування, управління природними ресурсами.

ГІС значно спрощує роботу з територіальним плануванням, аналізуючи необхідні дані про їхнє просторове співвідношення, що дозволяє проводити комплексну оцінку ситуації і створює основу для прийняття більш точних і науково обґрунтованих рішень у процесі землекористування.

Для оцінки поточної ситуації в землекористуванні і можливості моделювання можливих майбутніх змін, пов'язаних із комплексом вжитих заходів, ГІС дозволяє інтегрувати різноманітні просторові дані, наприклад, дані про ґрунти, клімат, рослинність та ін., а також відображати доступну інформацію у вигляді карт, графіків або діаграм, 3D-моделей.

Для цілей землекористування ГІС дозволяють використовувати дані дистанційного зондування, що дозволяє проводити моніторинг антропогенного впливу на конкретній території і оцінювати масштаби і темпи деградації зеленого покриву, флори і фауни.

ГІС спрощують моделювання просторового розподілу різних типів забруднення в ґрунті, атмосфері та гідрологічній мережі.

За результатами проведеного ГІС-аналізу можна обирати оптимальні

рішення землекористування, що забезпечують мінімальний вплив на навколишнє середовище, ухвалювати оптимальні рішення конфліктних ситуацій, пов'язаних із землекористуванням, і контролювати їхнє використання.

Практичне завдання № 4. Підготуйте звіт на тему «Характеристика технологій управління земельними ресурсами».

Контрольні запитання до теми

1. Розробіть метод інтегральної оцінки рівня формування та використання земель.
2. Визначте фактори, що впливають на використання земель та застосовуються у системі його оцінки.
3. Визначте напрями, за якими формується просторове й геодезичне забезпечення для розвитку земельних ресурсів.

Практичне заняття 6 Досвід управління земельними ресурсами – 2 години

Мета: вивчити міжнародний досвід управління земельними ресурсами, охарактеризувати особливості розвитку земельних ресурсів, що формуються й використовуються у міському середовищі.

В останнє десятиліття в Україні виникла серйозна проблема, яка має великий вплив на інвестиційну привабливість земель прифронтових міст – агресія Росії. За останні роки конфлікт на сході країни суттєво ускладнив ситуацію з інвестиціями та економічним розвитком в регіонах, що прилягають до конфліктної зони. У дослідженні розглянуто вплив агресії Росії на інвестиційну привабливість земель прифронтових міст України та можливі шляхи подолання цих проблем.

З початку 2014 року Україна стала свідком агресії Росії на своїй території. Кримський криза та військові дії на сході країни суттєво пошкодили економіку та соціальну сферу. Конфлікт призвів до економічної нестабільності, зниження інвестиційної привабливості та збільшення ризику для бізнесу.

Продовження військової агресії в 2022 році та загроза безпеці в регіонах прифронтової зони відлякує інвесторів. Нестабільна ситуація спричиняє необхідність великих витрат на забезпечення безпеки працівників та майна підприємств.

Як показали факти, бойові дії супроводжується порушенням прав власності, конфіскацією майна та іншими незаконними діями. Це створює серйозні ризики для іноземних інвесторів та відступлення від ідеї інвестування в ці регіони і в країну в цілому.

Воєнні дії та конфліктні ситуації призводять до знищення або серйозного пошкодження інфраструктури, що є критично важливим для розвитку бізнесу. Підприємства змушені інвестувати значні кошти в відновлення та модернізацію інфраструктури, що ускладнює їхню діяльність та зменшує привабливість регіону для нових інвесторів. Також військові дії та конфлікт призводять до зниження виробництва, зростання безробіття та зменшення доходів населення, що також призводить до скорочення споживчого попиту та обмеження можливостей для бізнесу.

Необхідно визначити шляхи подолання проблем:

– забезпечення безпеки: влада повинна вжити всіх можливих заходів для забезпечення безпеки населення та бізнесу в прифронтових регіонах. Це включає відновлення місцевих правоохоронних органів, створення сприятливих умов для розвитку приватного сектора безпеки та активізацію міжнародної співпраці у сфері оборони та безпеки;

– стимулювання інвестицій: влада повинна розробити та впровадити спеціальні програми та ініціативи, спрямовані на повернення інвестицій в прифронтові міста. Це може бути здійснено через надання податкових пільг, фінансову підтримку та інші ініціативи для бізнесу;

– відновлення інфраструктури: необхідно вкласти зусилля у відновлення та модернізацію інфраструктури в прифронтових регіонах. Це допоможе покращити умови для бізнесу та зробити ці регіони більш привабливими для інвестицій;

– політична стабільність та правова держава: забезпечення політичної стабільності та правової держави є ключовими умовами для привертання інвестицій. Влада повинна активно працювати над удосконаленням законодавства та виконанням законів для забезпечення захисту прав власності та інтересів інвесторів.

Безумовно, для подолання проблем, пов'язаних з агресією Росії та відновлення інвестиційної привабливості прифронтових міст, має велике значення міжнародна співпраця. Україна повинна активно залучати міжнародні організації, такі як ООН, Європейський союз, НАТО та інші, для надання підтримки та координації дій з метою забезпечення миру, стабільності та економічного розвитку в регіонах, що постраждали від конфлікту. Не менш важливим є тісна співпраця з міжнародними партнерами, які можуть надавати фінансову допомогу для відновлення інфраструктури та соціальних програм, а також надання технічної підтримки у сферах безпеки, правоохоронних органів та розвитку бізнесу. Крім того, міжнародна співпраця може сприяти укріпленню міжнародних санкцій проти Росії та сприяти забезпеченню дотримання міжнародного права.

Окрім державних та міжнародних зусиль, розвиток громадянського суспільства в прифронтових містах відіграє важливу роль у відновленні стабільності та економічного розвитку. Громадські організації можуть виступати як посередники між владою, бізнесом та місцевим населенням, сприяючи вирішенню соціальних проблем, захисту прав людини та підтримці економічного зростання.

Також важливо стимулювати розвиток малих та середніх підприємств в прифронтових регіонах, оскільки вони можуть стати двигуном економічного розвитку та джерелом робочих місць для місцевого населення. Для цього

можуть бути розроблені спеціальні програми підтримки, такі як надання кредитів під низький відсоток, підтримка бізнес-інкубаторів та навчальних центрів для підприємців.

Ще одним важливим аспектом у подоланні проблем, пов'язаних з агресією Росії, є ефективна комунікація та проведення інформаційних кампаній. Важливо забезпечити прозорість у діяльності владних структур та розповсюджувати достовірну інформацію щодо ситуації в прифронтових регіонах, планів розвитку та заходів, спрямованих на вирішення проблем.

Інформаційні кампанії можуть містити розміщення інформації в ЗМІ, соціальних мережах, організацію публічних заходів та консультацій для місцевого населення. Це допоможе зменшити рівень недовіри та паніки серед населення та інвесторів, а також сприятиме залученню уваги до проблем прифронтових регіонів та необхідності їхньої підтримки.

Одним із способів стимулювання економічного розвитку прифронтових міст може стати розвиток туризму та культурної сфери. Потенціал цих регіонів у цих сферах може бути значним, оскільки вони часто мають багату історію, культурні пам'ятки та природню красу. Проте для цього необхідно проводити реставрацію та збереження культурних об'єктів, розвивати туристичну інфраструктуру та проводити маркетингові заходи для привертання туристів.

Таким чином, бойові дії суттєво ускладнюють економічну та соціальну ситуацію в прифронтових містах України. Проте здійснення комплексу заходів, таких як забезпечення безпеки, стимулювання інвестицій, відновлення інфраструктури, міжнародна співпраця, розвиток громадянського суспільства, проведення інформаційних кампаній та розвиток туризму та культурної сфери, може сприяти подоланню цих проблем та створенню стабільності та процвітання у майбутньому.

Контрольні запитання до теми

1. Визначте міжнародний досвід управління земельними ресурсами.
2. Охарактеризуйте особливості розвитку земельних ресурсів, що формуються й використовуються у міському середовищі.
3. Наведіть пропозиції управління земельними ресурсами у післявоєнний період.
4. Надайте оцінку процесу управління земельними ресурсами сьогодення (воєнний час).

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3 ТЕХНОЛОГІЇ МОНІТОРИНГУ У СФЕРІ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ

Практичне заняття 7 Міжнародний досвід застосування напрямів формування й використання моніторингу земель – 2 години

Мета: узагальнити міжнародний досвід застосування напрямів формування й використання моніторингу земель, визначити інструменти щодо моніторингу у міжнародній практиці.

Для здійснення моніторингу особливе значення має узагальнення та аналіз міжнародного досвіду щодо використання земель. У цьому контексті заслуговує на увагу досвід Німеччини, де для реалізації земельної політики у контексті забезпечення територіального розвитку сформовано відповідне нормативно-правове забезпечення, використання земель здійснюється на основі федерального акту з дотриманням екологічного балансу територій.

У Нідерландах землекористування здійснюється залежно від цільового призначення земель за неможливості здійснення будь-якої іншої діяльності на представленій території. Заслуговує на увагу досвід Великої Британії, де сформовано ринок земель, яка належить королівській родині. Проте вона вільно може продаватись за доволі складних процедур щодо зміни її цільового призначення.

В Італії для забезпечення ефективності використання земель сільськогосподарського призначення формування ринку здійснюється відповідно до їхнього цільового призначення та стейкхолдерів, що взаємодіють у сфері земельних відносин. Крім того, суттєвий вплив на цей процес здійснює держава, яка забезпечує реалізацію можливостей та доступу до пільгових кредитних ресурсів для отримання земельної ділянки.

В Ізраїлі систему земельних відносин регулює держава й здійснює високий рівень контролю за її використанням.

У Китаї відсутній ринок землі сільськогосподарського призначення, де заборонено її продавати. Водночас створюються можливості для їхнього обігу із визначенням оптимальних розмірів для підвищення ефективності їхнього використання.

У Болгарії землекористування здійснюється через призму неможливості продажу земель закордонним фізичним особам та юридичним особам, де частка закордонного капіталу перевищує 50 %.

Практичне завдання № 5. Підготуйте звіт, у якому необхідно узагальнити міжнародний досвід застосування напрямів формування й використання моніторингу земель, визначити інструменти щодо моніторингу у міжнародній практиці.

Контрольні запитання до теми

1. Узагальніть міжнародний досвід застосування напрямів формування й використання моніторингу земель.
2. Визначте міжнародну практику використання земель сільськогосподарського призначення.
3. Визначте оцінні аспекти використання земель.

Практичне заняття 8 Геоінформаційні системи як інструментарій формування моніторингу земель – 2 години

Мета: визначити напрями та виявити особливості застосування геоінформаційних систем як інструментарію формування моніторингу земель, актуальність формування адміністративних ГІС, провести геоінформаційний аналіз земель на прикладі об'єднаних територіальних громад.

Землі населених пунктів становлять території з розташованими на них об'єктами інфраструктури, що є ресурсним потенціалом міста: земля та інша

нерухомість (будівлі та споруди); об'єкти інженерних і транспортних мереж; об'єкти навколишнього середовища.

Територіальне адміністрування земель міст становить діяльність міської адміністрації та її органів, яка спрямована на забезпечення стабільного розвитку міста, збільшення його ресурсного потенціалу та надходжень у міський бюджет.

На сьогодні органами виконавчої влади міст реалізується трирівнева система територіального управління, на кожному з яких вирішуються свої специфічні завдання управління міським середовищем:

- обліково-експлуатаційний рівень;
- рівень оперативного управління земельними ресурсами;
- рівень стратегічного управління на підставі інтегральних показників.

Залежно від рівня управління змінюються як структура вирішуваних завдань, так і набори необхідної просторової та атрибутивної інформації. Також, зважаючи на великий географічний розподіл суб'єктів територіального управління, доцільно передбачити й територіальну розгалуженість компонентів міської геоінформаційної системи (далі – ГІС). Для успішного проектування та розробки міської ГІС доводиться враховувати всі перелічені фактори.

Особливої уваги заслуговує рівень оперативного управління земельними ресурсами міста, який представлений адмініструванням виконкому міської ради та комітетами, а саме: капітального будівництва, земельних ресурсів, охорони навколишнього природного середовища тощо. Першочерговим завданням цих організацій є аналіз процесів, що перебігають у предметних галузях облікового рівня, а також регулювання цих процесів. Тут здійснюється приймання основної маси конкретних адміністративних рішень, і найголовніше на цьому рівні – ефективна інтеграція та узагальнення даних, їхній аналіз та подання у зручній формі.

Практичне завдання № 6. Підготуйте звіт, у якому необхідно визначити напрями та виявити особливості застосування геоінформаційних систем як інструментарію формування моніторингу земель.

Контрольні запитання до теми

1. Визначте напрями застосування геоінформаційних систем як інструментарію формування моніторингу земель.
2. Наведіть особливості застосування геоінформаційних систем як інструментарію формування моніторингу земель.
3. Визначте особливості геоінформаційного забезпечення моніторингу земель міського середовища.
4. Визначте актуальність формування адміністративних ГІС.
5. Наведіть інфраструктуру просторових даних для моніторингу земель.
6. Проведіть геоінформаційний аналіз земель на прикладі об'єднаних територіальних громад.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1 Сучасні напрями здійснення моніторингу земель

Література [1, 3, 9, 11, 12, 17].

Питання до самоперевірки:

1. Визначте недоліки теоретичних підходів до визначення моніторингу використання земель.
2. Дайте оцінку існуючим науковим розробкам у системі моніторингу земель.
3. Наведіть характеристику структури земель України.
4. Наведіть інформаційне забезпечення моніторингу земель.
5. Наведіть порядок проведення моніторингу земель.
6. Наведіть порядок збору інформації для проведення моніторингу лісів.
7. Наведіть структуру Державного лісового кадастру.
8. Розкрийте особливості проведення Моніторингу використання надр.

Завдання до самостійної роботи № 1

Визначення недоліків нормативно-правової бази, необхідності проведення та реалізації моніторингу використання земель – звіт.

Тема 2 Земельний і містобудівний кадастр як інформаційний базис формування моніторингу земель та управління земельними ресурсами

Література [2, 6, 7, 9, 13, 15, 16, 17, 20].

Питання до самоперевірки:

1. З яких відомостей складається Державний земельний кадастр?
2. Визначте функції Державного кадастрового реєстратора.
3. Визначте сервіси, необхідні для оприлюднених даних Державного земельного кадастру.
4. Визначте необхідність створення містобудівного кадастру.
5. Визначте структуру містобудівного кадастру.

Завдання до самостійної роботи № 2

Визначення електронних сервісів, необхідних для проведення моніторингу земель, їхня характеристика – звіт.

Тема 3 Інструменти здійснення управління земельними ресурсами

Література [1, 2, 3, 4, 5, 6, 10, 20, 21].

Питання до самоперевірки:

1. Наведіть технологічну схему робіт на об'єкті.
2. Планування та розвиток міських територій.
3. Геодезичне забезпечення земельного адміністрування під час складання технічних проєктів.
4. Визначте роботи, необхідні під час інвентаризації земель.

Завдання до самостійної роботи № 3

Визначити геодезичне забезпечення для збору даних щодо управління земельними ресурсами – звіт.

Тема 4 Технології управління земельними ресурсами

Література [4, 5, 7, 8, 9, 11, 12, 15, 16, 17].

Питання до самоперевірки:

1. Визначте склад системи інформаційно-аналітичного забезпечення моніторингу земель.
2. Визначте етапи розробки методу інтегральної оцінки рівня формування та використання земель.
3. Розкрийте переваги застосування інтегрального підходу для здійснення моніторингу земель.
4. Визначте склад підготовчих робіт під час інвентаризації земель.
5. Наведіть особливості проєктування GPS-спостережень.
6. Розкрийте поняття раціонального землекористування.

Завдання до самостійної роботи № 4

Надати порівняльну характеристику використання міжнародного досвіду управління земельними ресурсами – звіт.

Тема 5 Міжнародний досвід застосування напрямів формування й використання моніторингу земель

Література [11, 15, 19, 20].

Питання до самоперевірки:

1. Наведіть особливості використання земель регіонів у різних країнах.
2. Визначте особливості формування кадастрових систем у міжнародних практиках як інструменту реалізації моніторингу земель.
3. Наведіть ознаки західноєвропейських кадастрових інформаційних систем.

Завдання до самостійної роботи № 5

Навести особливості проведення моніторингу земель регіонів у різних країнах – звіт.

Тема 6 Геоінформаційні системи як інструментарій формування моніторингу земель

Література [7, 10, 11, 12, 14, 18, 21].

Питання до самоперевірки:

1. Побудуйте структуру управління міської ГІС.
2. Переваги та недоліки сучасних ГІС.

Завдання до самостійної роботи № 6

Визначити основні завдання адміністративних міських ГІС, побудувати алгоритм геоінформаційного аналізу використання земель об'єднаних територіальних громад – звіт.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Земельний Кодекс України [Електрон. ресурс] : Нормативно-правовий акт земельного законодавства України від 25 жовтня 2001 року № 2768-III : за станом на 21 лютого 2020 р. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>, вільний (дата звернення: 23.08.2024). – Назва з екрана.

2. Про Державний земельний кадастр [Електрон. ресурс] : Закон України від 07 липня 2011 р. № 3613-VI. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: [zakon.rada.gov.ua /go/3613-17.html](http://zakon.rada.gov.ua/go/3613-17.html), вільний (дата звернення: 03.09.2024). – Назва з екрана.

3. Про землеустрій [Електрон. ресурс] : Закон України від 22 травня 2003 р. № 858-IV. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/858-15/>, вільний (дата звернення: 26.01.2024). – Назва з екрана.

4. Про регулювання містобудівної діяльності [Електрон. ресурс] : Закон України від 17 лютого 2011 р. № 3038-VI. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3038-17/page2>, вільний (дата звернення: 26.01.2024). – Назва з екрана.

5. Про затвердження Порядку проведення містобудівного моніторингу [Електрон. ресурс] : Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 07 листопада 2011 р. № 1268/20006. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1268-11#Text>, вільний (дата звернення: 26.01.2024). – Назва з екрана.

6. Про містобудівний кадастр [Електрон. ресурс] : Постанова Кабінету міністрів України від 25 травня 2011 р. № 559. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/559-2011-п>, вільний (дата звернення: 26.04.2024). – Назва з екрана.

7. Про затвердження Порядку проведення моніторингу земель і ґрунтів [Електрон. ресурс] : Постанова Кабінету міністрів України від 23 липня 2024 р. № 848. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennia-poriadku-provedennia-monitorynhu-zemel-i-s848230724>, вільний (дата звернення: 23.08.2024). – Назва з екрана.

8. Балджи М. Д. Організаційно-економічні засади комплексного природокористування на регіональному рівні : монографія / М. Д. Балджи. – Одеса : Атлант, 2010. – 500 с.

9. Технології оцінки та моніторингу використання нерухомості міських агломерацій : монографія / К. А. Мамонов, К. О. Метешкін, Є. І. Кучеренко та ін. ; за заг. ред. К. А. Мамонова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2016. – 249 с.

10. Особливості геоінформаційного моделювання, земельного адміністрування та оцінки міського середовища : монографія / К. А. Мамонов, В. Д. Шипулін, Є. І. Кучеренко та ін. ; за заг. ред. К. А. Мамонов. – Харків : ФОП Панов А. М., 2015. – 250 с.

11. Мамонов К. А. Оцінка стану та використання підземної нерухомості / К. А. Мамонов // Містобудування та територіальне планування : наук.-техн. збірник. – Київ : КНУБА, 2016. – Вип. 59. – С. 328–335.

12. Мамонов К. А. Стан та напрями трансформацій, які відбуваються у сфері формування, розподілу та використання земель мегаполісу / К. А. Мамонов, Е. С. Штерндок // Актуальні виклики сучасної науки : зб. наук. праць. – Вип. 10. – Ч. 6. – 2017. – С. 59–60.

13. Палеха Ю. Містобудівний кадастр – інформаційна основа оновлення містобудівної документації у місті Києві [Електрон. ресурс] / Ю. Палеха, Т. Нечаєва, В. Смілка // Досвід та перспективи розвитку міст України. – Вип. 23. – 2012. – С. 39–50. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/dprmu_2012_23_6, вільний (дата звернення: 26.06.2024). – Назва з екрана.

14. Шипулін В. Д. Основні принципи геоінформаційних систем : навч. посіб. / В. Д. Шипулін ; Харків. нац. акад. міськ. госп-ва. – Харків : ХНАМГ, 2010. – 313 с.

15. Шипулін В. Д. Система земельного адміністрування : основи сучасної теорії : навч. посіб. / В. Д. Шипулін ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2016. – 225 с.

16. Міський моніторинг : навч. матеріали для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліст, магістр спеціальності 7.06010202, 8.06010202 «Містобудування» / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова ; [уклад. Є. Ю. Гнатченко]. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2013. – 68 с.

17. Корнєєв Ю. В. Моніторинг земельних ресурсів та його значення [Електрон. ресурс] / Ю. В. Корнєєв. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://ukrtextbook.com/zemelne-pravo-kornyeyev-yu-v/zemelne-pravo-kornyeyev-yu-v-8-monitoring-zemelnix-resursiv-ta-jogo-znachennya.html#:~:text=%D0%9C%D0%BE%D0%BD%D1%96%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B8%D0%BD%D0%B3%20%D0%B7%D0%B5%D0%BC%D0%B5%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D1%85%20%D1%80%D0%B5%D1%81%D1%83%D1%80%D1%81%D1%96%D0%B2%20%D1%82%D0%B0%20%D0%B9%D0%BE%D0%B3%D0%BE%20%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%9E%D1%81%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D1%8E%20%D0%B4%D0%BB%D1%8F>, вільний (дата звернення: 26.01.2024). – Назва з екрана.

18. Кульбака О. М. Геоінформаційні системи і технології в управлінні земельними ресурсами [Електрон. ресурс]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу:

http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILE=&2_S21STR=efek_2014_12_43, вільний (дата звернення: 13.09.2024). – Назва з екрана.

19. Мамонов К. А. Основи земельного адміністрування: технічні аспекти : навч. посіб. / К. А. Мамонов, С. Г. Нестеренко, Ю. Б. Радзінська ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2021. – 104 с.

20. Мамонов К. А. Земельне адміністрування в Україні: напрями та особливості впровадження / К. А. Мамонов, О. В. Пиркова, Вень Мінмін // Регіональна економіка та управління : наук.-практ. журнал. – Запоріжжя : ГО «Східноукраїнський інститут економіки та управління», 2015. – С. 130–132.

21. Шипулін В. Д. Основи ГІС-аналізу : навч. посіб. / В. Д. Шипулін ; Харків. нац. унів. міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2014. – 336 с.

22. Управління земельними ресурсами та землекористуванням : базові засади теорії, інституціалізації, практики : монографія / А. М. Третяк, В. М. Третяк, Р. М. Курильців, Т. М. Прядка, Н. А. Третяк; [за заг. ред. А. М. Третяка]. – Біла Церква : «ТОВ «Білоцерківдрук», 2021. – 227 с.

23. Управління земельними ресурсами : навч. посіб. / Г. І. Шарий, В. В. Тимошевський, Р. А. Міщенко, І. А. Юрко. – Полтава : ПолтНТУ, 2019. – 172 с.

24. Деякі питання реалізації експериментального проекту щодо запровадження Містобудівного кадастру на державному рівні [Електрон. ресурс] : Постанова Кабінету міністрів України від 9 серпня 2024 р. № 909. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/909-2024-п#Text>, вільний (дата звернення: 23.08.2024). – Назва з екрана.

25. Управління земельними ресурсами. Т. 1. Законодавча база / О. І. Митрофанова, М. О. Пілічева, А. Я. Сохнич [та ін.] – Донецьк : УНИТЕХ, 2012. – 406 с.

26. Радзінська Ю. Б. Вплив на інвестиційну привабливість земель прифронтових міст внаслідок агресії Росії [Електрон. ресурс] / Ю. Б. Радзінська, М. Л. Багін // Стратегія розвитку міст : молодь і майбутнє (інноваційний ліфт) : поствоєнна розбудова : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. студентів, аспірантів та молодих науковців, Харків, квіт. 2024 р. – Електрон. текст. дані. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова. – С. 178–181. – Режим доступу:

https://science.kname.edu.ua/images/dok/konferentsii/2024/Tezy_2024/Konferencia_tezi_15%20berezna.pdf, вільний (дата звернення: 03.09.2024). – Назва з екрана.

Електронне навчальне видання

Методичні рекомендації

до виконання практичних завдань і самостійної роботи
з навчальної дисципліни

«УПРАВЛІННЯ ТА МОНІТОРИНГ У СФЕРІ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ»

*(для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
зі спеціальності 193 – Геодезія та землеустрій)*

Укладач **РАДЗІНСЬКА** Юлія Борисівна

Відповідальний за випуск *К. А. Мамонов*
Редактор *О. В. Михаленко*
Комп'ютерне верстання *Ю. Б. Радзінська*

План 2024, поз. 450М

Підп. до друку 16.09.2024. Формат 60 × 84/16.
Ум. друк. арк. 2,2.

Видавець і виготовлювач:
Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова,
вул. Чорноглазівська (Маршала Бажанова), 17, Харків, 61002.
Електронна адреса: office@kname.edu.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
ДК № 5328 від 11.04.2017.